

lukáš brutovský

D1 (PRACOVNÝ NÁZOV)

mýtus o diaľnici

INVOKÁCIA

Alena Pajtinková

Slovenské komorné divadlo Martin uvádza

lukáš brutovský

D1 (PRACOVNÝ NÁZOV)

mýtus o diaľnici

dramaturgia **Miro Dacho**

scéna, objekty **Juraj Poliak**

kostýmy **Diana Strauszová**

video **Matouš Ondra**

choreografia **Silvia Beláková**

odborná spolupráca - animovanie manekýna

Peter Tabaček, Barbora Juríčková

hudba (výber a koláž) **Lukáš Brutovský**

réžia **Lukáš Brutovský**

použitie sú piesne: *Lúka, moja lúka / Večeríček ide / Poludnie, poludnie* (spev: Darina Laščiaková) a časti skladieb: Eugen Suchoň: *Žalm zeme podkarpatskej* | Eugen Suchoň: *Prvá suita pre sláčikový orchester*
Eugen Suchoň: *Horalská suita*, verzia pre orchester
Ilja Zeljenka: *Musica Slovaca*, verzia pre sláčikové kvarteto

použitie výtvarné reprodukcie: **Ľudovít Fulla – Oráč**

*Za zapožičanie fontu Veselica použitého v projekcii ďakujeme
grafickému dizajnérovi Marekovi Chmielovi.*

predstavenie vedie **Janka Nosálová**

text sleduje **Darina Mázorová**

premiéra: 11. a 12. júna 2021 v Štúdiu SKD Martin.

Tretia premiéra divadelnej sezóny 2020/2021.

578. premiéra Slovenského komorného divadla Martin.

Matej Babej

Účinkujú

Matej Babej

Tomáš Mischura

Alena Pajtinková

Barbora Palčíková

Nadežda Vladařová

Daniel Žulčák

Marián Frkáň a. h.

Matej Urban a. h.

Scénu, stavbu, osvetlenie, zvuk, rekvizity a kostýmy pod vedením Andreja Agricolu, Petra Klaudínyho a Mariána Frkáňa realizovali: Mária Brachňáková, Nina Malková, Soňa Mušáková, Anna Paulovičová, Natália Svetláková, Juraj Bojnický, Ľubomír Csicsai, Jaroslav Daubner, Jaroslav Fábry, Tomáš Had, Pavol Janský, Matej Kramár, Vladimír Kubis, Ján Kurhajec, Vladimír Mihálik, Peter Pecko, Zdeněk Polášek a Matej Urban.

Z VEREJNÝCH ZDROJOV PODPORIL FOND NA PODPORU UMENIA

u. fond
na podporu
umenia

Matej Urban, Marián Frkán

Pavol Országh Hviezdoslav

ADVENT

úryvok

*Príd, doba spásy! Čakáme ťa súrne,
voláme, rumeň prudký na líci
a v rukách fakle, ako strážnici,
v tmu čiernu nimi zasvecujúc s turne;*

*príd, ticho-tíško rozhrň nebo chmúrne,
káž blahozvestou zaplát dennici —
ba strhaj razom v divěj víchrici
rmut všetok... obzor prečisť búrobúrne!*

*Brud smy tvoj prúd, lož vypuď tvoja metla...
Dost' trpela si zlobe, potupe,
dost' zhovievala rohatému bludu;
slet' žiarou, zapál' vozduch plný svetla
v znak: v pohanenej slávy chalupe
že prišla na svet pravda môjho ľudu!*

SEDEM DIVOV SVETA

Sedem divov sveta je všeobecne známy zoznam unikátnych starovekých stavieb v oblasti Stredozemného mora a na Strednom východe, zostavený prevažne gréckymi starovekými turistami. Jediný z divov, ktorý dodnes stojí, sú pyramídy v Gíze. Zoznam sa dlho rôznil podľa času a autora a stabilizoval sa do dnešnej podoby až približne v období renesancie. Prvé zoznamy divov sveta sa však začali objavovať v 1. – 2. storočí pred Kristom. Nimi sa inšpirovali aj neskoršie zoznamy, takže sa počet divov ustálil na čísle sedem. Existencia

Semiramidiných záhrad nie je definitívne preukázaná a zvyšných päť divov zničili živelné pohromy. Artemidin chrám a Feidiovu sochu Dia zničil požiar a zvyšné tri divy sveta podľahli zemetraseniu. Tieto javy spôsobili podľa starej mytológie sami Egypťania, aby Pyramídy v Gíze ostali napokon jediným dochovaným divom sveta.

Všetky stavby boli v oblasti Stredozemného mora či Blízkeho východu, lebo tieto miesta mali Gréci najviac preštudované. Preto divy v iných častiach sveta nebrali do úvahy. Neskôr vznikli zoznamy ako Nových sedem divov sveta, ktoré sa snažia pokryť naozaj všetky pozoruhodné stavby z celého sveta.

Egyptské pyramídy sú kráľovské hrobky obrovských rozmerov a s výškou až stopäťdesiat metrov. Faraón bol pochovaný v tajnej miestnosti vnútri a na cestu do záhrobia mu pridávali obvykle obrovské poklady nesmiernej kultúrnej hodnoty aj pre našu súčasnosť. Väčšinou boli už v staroveku vylúpené, takže predstavu o tomto rozprávkovom bohatstve ponúka objav nevykradnutej Tutanchamónovej hrobky. Jednu z pyramíd, Cheopsovú, stavalo stotisíc otrokov dvadsať rokov. Bez mechanických strojov, ruky robotníkov privliekli a opracovali dva milióny šestotisíc kubických metrov kameňa. Visuté záhrady kráľovnej Semiramis boli postavené v Babylone v 9. storočí pred n. l. Bola to terasovitá stavba umelo zavodňovaná riekou Tigris, pravdepodobne s čudnými stromami a rastlinstvom. Dianin chrám v Efeze v Malej Ázii ostal zachovaný len v troskách. Stavali ho viac ako sto rokov grécki architekti a sochári, ale zapálil ho šialenec, ktorý chcel, aby jeho meno vošlo do dejín. Chrám dal znova postaviť Alexander Veľký. Mauzóleum v Halikarnase dala posta-

D O P A D

Tomáš Mischura

viť svojmu milovanému Mauzóleovi odovodená kráľovná. Bol to skvostný chrám so sochou kráľa na vrcholci. Diovu sochu v Olympii vytvoril najšikovnejší staroveký sochár, staviteľ Akropole v Periklovej dobe – Feidias. Bola celá zo zlata a zo slonoviny a jej obraz sa zachoval na minciach. Rodoský kolos bola obrovská socha boha Hélia tridsaťsedem metrov vysoká, postavená na pamiatku oslobodenia prístavu od nepriateľov v roku 305 pred n. l. Zrútila sa počas zemetrasenia ani nie sto rokov od dostavania. Maják na ostrove Faros pred alexandrijským prístavom bol viac ako stotridsať metrov vysoká veža, jej oheň bol viditeľný na 50 kilometrov. Nič z neho neostalo. Monumentálnosť týchto stavieb ukazuje – okrem umeleckých hodnôt – aj vyspelosť starovekej techniky, ktorá býva zvyčajne nedocenená.

Dr. Ľudovít Ruhmann
SLOVENSKÁ DIAĽNICA

Čo robí Nemecko?

Nemusíme ísť do histórie, aby sme videli, ako štáty hodnotia komunikácie. *Doprava je život* a ak chce štát žiť, musí sa o ňu starať: musí sblížiť dediny a mestá, rôzne hospodárske oblasti medzi sebou, horské kraje s rovinou, západ s východom a sever s juhom.

Sotva sa dostal Adolf Hitler k moci: 12 dní po 30. januári 1933 ohlásil veľkorysý plán na stavbu ciest. Na to 1. mája 1933 povedal v Tempelhofu: „*Dávame program, ktorý nechceme ponechať budúcemu pokoleniu, ale ktorý prevedieme my.* Program výstavby nových ciest je gigantickou úlohou, ktorá si vyžiada miliardy. *Odstránime prekážky, ktoré sú mu v ceste a veľkoryse započneme náš úkol.*“ Vtedy sa plánovala výstavba asi 7000 km úplne nových moderných „autodráh“. *Dnes majú skoro 3000 km úplne hotových*, práve toľko je v stavbe a zvyšok je pripravený k stavbe.

Pár dní po prevedení Anšlusu začali so stavbou autodráhy Salzburg-Viedeň. Toto bol prvý technický čin symbolizujúci novú štátnu skutočnosť. Hneď potom prišiel maršal Goering do Viedne a položil základy k najmodernejšiemu letisku Nemecka. Krátko na to započali so stavbou najväčšieho riečneho prístavu vo Viedni, lebo Viedeň bola určená za výpadnú bránu pre nemecké motory: pre automobily, lietadlá lode a tým i pre nemeckú prácu a pre nemeckého človeka. Šlo rovnako o to pripútať Viedeň a Rakúsko k Nemeckej ríši a k nemeckému hospodárstvu, a zceliť novú jednotku.

Daniel Žulčák, Nadežda Vladařová

O P I S

Ministerstvo veřejných prací,

Praha, 15. listopad 1938.

Velitelství stavby dálnkových silnic.

Čj. 100,042 /1938.

Včs: Návrh nového slova "Dálnice"
místo "Autostrada".

Ministerstvo národní obrany

pres. 3. oddělení

P r a h a.

Při sepočetí přípravných prací pro stavbu "autostrady" je potřeba zavésti vhodný český název pro tento pojem.

Dosud používané výrazy nejsou buď české /"autostrada"/ nebo jsou tvořeny proti ducha jazyka jako na př. "autodráha" otrockým překladem, / s něm. "Autobahn"/.

Ani jeden z používaných výrazů nekryje mimo to plně myšlený pojem, neboť "autostrada" nebude vyhrazena jen autům, nýbrž i jiným vozidlům, motocyklům, jízdním kolům, v budoucnu snad i trolleybusům, případně jiným dnes neznámým vozidlům.

Naproti tomu základním a nesporným hlavním rysem myšleného pojmu je uskutečnění dálné /dálkové/ dopravy různými vozidly, spojení dálných /vzdálených/ krajů. Navrhují proto, aby obdobně slovům silnice, Malenice, zavedeno bylo slovo "dálnice".

Řádná MNČ, pres. 3. oddělení o posudek, zda není proti zavedení tohoto slova námitka po stránce jazykové.

Velitel SDBS.

gen. Ing. V. H o s e k, v. r.

Se správným opis:

Zůstane v spise čj. 251 / uř. tech. ZP. 19 40.

Prešlo pár týždňov od pripojenia sudetsko-nemeckých krajov k Nemecku a už i tu začali so stavbou „autodráhy“ z Chebu do Liberca. V tom istom čase bol náš minister verejných prác generál Husárek v Berlíne a dojednal stavbu autodráhy z Breslau do Viedne, ktorá pôjde cez Moravu (Brno) ako exteritoriálny úsek cez naše územie a ktorá bude hotová do roku 1940. V zbierke našich zákonov sú už vyhlásené i normy o nej.

Po uzavretí nemecko-talianskej dohody, z ktorej vznikla osa Rím-Berlín, bolo dohodnuté postaviť autodráhu Rím-Berlín. Bude hotová do rímskej svetovej výstavy v r. 1942. Už sa stavia.

Nebude vari človeka, ktorý by nezdvihol klobúk pred týmto pracovným tempom a ktorý by povedal, že toto sú demonštrácie, aké robia totalitné režimy, aby odpútaly pozornosť verejnosti od svojich vnútorných ťažkostí veľkorysými technickými dielami.

A čo my?

„Česko-Slovenská silničná spoločnosť“ vydala ešte vo februári 1937 päťstranové memorandum, v ktorom žiada vybudovanie ťažkých vozoviek zásadne 9 m širokých, ktoré by spojovali štyri krajinské sídla: Prahu—Brno—Bratislavu—Užhorod, so spojkou z Bratislavy do Žiliny. Stavba by mala byť hotová v r. 1942! Bolo by zbytočné popisovať ťažkosti, ako sa tento plán rodil. Niektorí úradní činitelia nechceli ho vziať na známosť a nechceli ani počuť o tom, že by tieto vozovky boli vyhradené len pre automobily. Stačí konštatovať, že tento plán je ešte i dnes plánom a že *dnes niet ani len jednej súvislej štátnej hradskej v západovýchodnej ose štátu*. Toto sa robilo u nás.

(...)

Slovenská trasa

Slovenský úsek našej siete mal by teda viesť z Bratislavy na Považie, kde by sa okolo Žiliny (asi u Veľkej Bytče alebo Púchova) pripojil na autostrádu, vedúcu z Paríža cez Nemecko, a z Berlína na Prahu-Brno-Zlín-Ružomberok-Mikuláš-Tatry-Poprad-Prešov-Podk. Ukrajinu na Rumunsko. Táto trasa, pravda, nevedie stredom Slovenska, ale kde je dnes vlastne stred Slovenska? Mohlo by sa uvažovať i o smere Trenčín-Prievidza-Handlová-Zvolen-B. Bystrica-Brezno-Sp. Nová Ves-Prešov s alternatívou na Hron. Sv. Kríž, ale technici nám povedia, že *severná trasa je ľahšie prevediteľná, kratšia a lacnejšia*. Posledný smer je terénove ťažší i dlhší. To by boli okolnosti, ktoré by v štátnych financiách veľmi padaly na váhu. Hospodársky je severná trasa dôležitejšia a napokon najmenej poruší pozemkovú držbu. I tu by bola alternatíva zo Žiliny cez Oravu do Ružomberka. Trasa Žilina-Prešov môže byť asi 220 km dlhá.

(...)

Pre severnú trasu hovorí i začlenenie našej siete do siete eurupskej, a predovšetkým nemeckej, ktorá už je skoro hotová. Vidíme teda, že načim uvažovať so všetkých týchto hľadísk.

Doprava sa zrýchľuje.

U automobilov stúpily rýchlosti oproti roku 1925 o 25-30%. 80 km rýchlosť nie je dnes žiadnym nadobýčajným nárokom, ale celkom normálnym priemerom, ešte i u malých solídnych vozoch. Pri závodoch „1000

míl“ na trati Praha-Bratislava, dočielila sa s malým vozom pred rokmi a na vtedajšej hradskej priemerná hodinová rýchlosť okolo 100 km. Nemeckí konštruktéri zapodieajú sa dnes sostrojením špeciálneho auta na trvalú rýchlosť 200 kilometrovú, hlavne k vôli „autodráham“. Takéto auto bude drahé a pre nás by bolo nepraktické. Ale kto by bol pred 30 rokmi povedal, že Campbell utvorí automobilový rýchlostný rekord vyše 500 km za hodinu? My nebudeme, pravda, dlhé roky ani po autostrádach uháňať väčšou rýchlosťou ako dákych 150 km za hodinu (na to už musia byť veľké silné vozy), a nebudeme doista fantástami, ktorí by chceli byť z Bratislavy campbellovskou rýchlosťou za hodinu v Prešove. Ale nebudme ani krátkozrakí, aby sme zabudli predvídať technický vývin a nevyužili všetko dobro, ktoré z neho pre národ plynie. Strády sa nestavajú na rok, ale na desaťročia. *Za tri hodiny z Bratislavy do Prešova nie je žiadna fantázia.*

*Veľké rýchlosti skracujú čas a vzdialenosť. Stmelujú štát. Sbližujú ľudí i národy. A údavajú tempo všetkej našej činnosti. Prečo teda nevyužiť stroj do maximálnych praktických možností? Pokulhávať za vývinom bol by hriech na budúcich pokoleniach Slovenska. Musíme mu predísť. Hospodárska dôležitosť strednej a juhovýchodnej Európy, ale i žirných rovín okolo Čierneho mora v tejto perspektíve vždy viac a viac vyniká. O toto všetko sotva budeme bojovať delami a tankami – *autostrády sú bojovnými prostriedkami moderného hospodárskeho človeka.* Slovensko má možnosti zapäť sa do tohoto vývinu, ale musí priniesť so svojej strany všetko, čo treba.*

(...)

Slovenská vláda vyhlásila, že autostrádu postaví. Budeme ju teda mať. Všetko je teraz na činiteľoch slovenskej dopravnej politiky. Pražská vláda zorganizovala si už veliteľstvo t. zv. diaľnice. Toto už i pripravilo generálny projekt, už i zadalo vypracovanie detailných projektov podujímateľským firmám. Do jara budú hotoví s prípravnými prácami a môžu začať. *Slovensko nemá ešte pripravenú organizáciu*, lebo nemá nadostač ľudí. Doteraz neujasnili sme si pracovný postup, ani pomer k českej organizácii. Ale pri miliardovej investícii, nepozostáva nám nič iného, ako vybrať schopných ľudí a dať im len toto na starosť, a pustiť sa do toho plnou parou. Nesmieme stratiť sezónu. *Stratiť rok 1939, mohlo by značiť, že stratíme tempo a medzinárodné šance.*

Uskutočňovanie diaľnice potrvá roky. Nech teda Žilina, ani Poprad, ani Prešov nečakajú, že hádam v lete 1940 budeme už uháňať k nim po novej autostráde 150 km rýchlosťou z Bratislavy alebo z Prahy. Ved' i Nemci, hoci sú rýchli a rozhodní, postavili za 5 rokov približne 3000 km. Ďalších 2000 km majú, pravda, v práci a ďalších 2000 km v projekte. Ale práve Nemci správne videli, že autostráda je predovšetkým vecou organizácie, lebo tak sa konečne rodí každé veľké technické dielo. Vyriešili si to jednoducho. Na prvé miesto špeciálnych zákonov o „autodráhach“ dali ustanovenie, že ríšsky kancelár vymenuje generálneho komisára pre nemecké cestné hospodárstvo. Tento určuje trasy, ich technické vybudovanie, rozhoduje o vyvlastnení – má jedným slovom mimoriadnu osobnú kompetenciu a teda i zodpovednosť. To ani ináč nejde. Ani u nás to ináč nepôjde, ak len nechceme, aby sa celý tento veľký

a složitý problém utopil v úradovaní, ako rieka v sahar-
skom piesku.

(...)

Autostrády sa doteraz kritizovali, lebo ich stavali totalitné režimy. Keby sa neboly stavaly, boly by sa tieto režimy kritizovali, že ich nestavaly. Ale *slovenský režim zaviazal sa autostrádu postaviť a preto už nemôže byť polovičatým*. Totalita je totalna zodpovednosť za plán a za jeho prevedenie, zodpovednosť každého a všetkých nás. Nebude nikoho, kto by neuznal, že práve autostráda, miliardový podnik, a pracovný problém státisícov ani nevyriešime normálnymi pracovnými a organizačnými spôsobmi.

(...)

Problémy majú svoju hierarchiu: triedime ich podľa významu a dôležitosti. No niet v slovenskom hospodárstve problém väčší a eurupskejší. Neverme slovám, že tu ide o bezdôvodné napodobovanie. Konečne nebola by to hanba. Radšej napodobovať, ak nič lepšieho nevymyslíme. Národy sa učia jeden od druhého. Sami preca svet nespasíme a seba iste nie tým, že odopreme sa učiť od iných. Nás je málo, ale práve preto musíme gazdovať. Národnou pracovnou energiou. Ani nie sme ešte národom technikov. Tým sú Nemci, nuž učme sa od nich.

Autostráda — hrdosť Slovákov a cesta do Európy.

Nemci sú hrdí na svoje „autodráhy“, Angličania na svoj svetový obchod, Taliani na letectvo, Američania na

mrakodrapy. *Veľké diela vždy mali pre národy svoj význam, nimi kotvia naraz v histórii i v budúcnosti.* To je šlachetná snaha. Slová zaniknú, spoločenské organizácie sa preformujú, ľudia zapadnú, ale dodnes obdivujeme pyramídy Egyptanov a cesty Rimanov. *Slováci musia stavať pomníky nielen svojim bohatierom, ale i svojej slobode,* ktoré by nás denne zaväzovaly k novej práci a ktoré by boli medzníkom na ceste generácií a darom budúcim pokoleniam. Načo len pomníky minulosti a smrti! *Autostráda je symbolickou i skutočnou cestou k šťastnému životu,* ktorou by denny šly, obdivovali a žehnali státisíce *budúcich Slovákov* a ktorá by nám i technicky, i hospodársky otvorila cestu do Európy, na obe strany. *Na autostráde leží úcta európskych národov k Slovákom, ale je ona i záväzkom tohoto pokolenia k pokoleniam budúcim.*

Odtlačok z časopisu *Politika*. Ročník IX. čís. 1, 2, r. 1939.
Tlačou Universum úč. Tlačiareň, Bratislava, Jaskový rad číslo 71.
Text neprešiel jazykovou korektúrou.

*Ó, ja sa chystám veľkej ku piesni,
ja slabý k hymnu chystám sa, hej!
Mňa chyce zápal veštby čudesný,
hrá tucha vo mne ako by Vesny,
vrt kola jeden — tu slávy dej!*

P. O. Hviezdoslav

Daniel Žulčák

NAROVINU HOVORÍM,
ŽE TENTO TEXT NEPOMÔŽE NIKOMU

O výstavbe textu k inscenácii D1 (pracovný názov) sme sa zhovárali s jeho autorom Lukášom Brutovským.

Kedy si začal prvýkrát uvažovať, že bude treba napísať tento text?

Približne vtedy, keď si ty prišiel s nápadom inscenovať túto tému.

Kedy si začal písať text?

Niekedy vo februári, vo vlaku.

Považuješ vlastné rozhodnutie zadať úlohu napísať tento text sebe samému za transparentné?

Pravidelne sám sebe zadávam aj hudbu a preklady, ale vždy si pošlem aspoň tri ponuky.

V akom termíne si počítal s dokončením textu?

Pravdupovediac som si myslel, že budeme do textu zasahovať ešte dlho po odovzdaní prvej verzie. Nakoniec sme doň zasahovali minimálne, takže na termíny vlastne ani nedošlo.

Dodrжал si plánovaný termín?

Ako hovorím, termín ani nebol v pláne.

Bolo ti od začiatku jasné, ktoré úseky textu budú najťažšie?

Najťažšie bolo samotné plánovanie trasy ešte pred začiatkom písania. Sám vieš, že sme spolu naplánovali niekoľko ciest a na každej sme po chvíli narazili. Text,

ktorý sa nakoniec dostal pred hercov, vznikol v podstate ako reakcia na tieto nárazy – ignorovaním plánovanej trasy. Je to off-road.

Pribudli nejaké ďalšie komplikácie, s ktorými si vo pred nepočítal?

Vzhľadom na povahu textu som nedokázal predpovedať, aká bude reakcia hercov. Možno to znie čudne, ale toto je vlastne najintímnejší text, aký som zatiaľ pred kolegami vytiahol. Prináša to príjemné napätie, obojstranný záväzok – voči svojmu textu, teda voči sebe a voči súboru, ktorý na istý čas zamestnáš nielen nejakým inscenačným zámerom, ale aj svojimi slovami. Bol som rád, že mi tie slová neoplieskali o hlavu. Ale trochu som si aj veril.

Ak sa ti niečo nedarilo, mal si sa na koho vyhovoriť?

Nie.

Ak sa vo finále – keď text dostane do užívania verejnosť – ukáže, že dochádza k nejakým komplikáciám, na koho sa bude dať vyhovoriť?

Na nikoho, ale to je fér. Prípadne sa dá vyhovoriť na verejnosť, ale to nikomu nepomôže.

Kedy a ako získal text názov?

Text mal pôvodne pracovný názov *D1*. Po dôkladnej úvahe som ho zmenil na *D1 (pracovný názov)*. Niekedy začiatkom mája.

Kedy názov prestane byť pracovný a získa definitívnu podobu?

Pracovný je definitívny. Je to vôbec fyzikálne možné?

Komu môže tento text najviac pomôcť?

Narovinu hovorím, že tento text nepomôže nikomu.

Komu môže uškodiť?

Asi akurát tak mne.

Je to text, ktorý vznikol vo verejnom záujme?

Keď verejnosť prejaví záujem, bude to verejný záujem.

Plánuješ ďalšie prípadné úpravy či opravy po odovzdaní textu do verejného užívania?

Vzhľadom na povahu témy by som asi do textu mal zasiahnuť najneskôr v momente, ak sa podarí dialnicu dostať. To by ale úspech inscenácie musel byť väčší ako neúspechy pri stavaní dialnice.

Koho by si rád videl/privítal pri odovzdávaní textu do verejného užívania?

Naozaj neviem odpovedať.

Aký ďalší text by mal vzniknúť?

Neviem. Možno by už nemal vzniknúť žiadny text, ale texty vznikajú budú a budú sa uchádzať o záujem verejnosti.

Budeš aj v budúcnosti presadzovať seba ako autora? Alebo si vieš predstaviť, že by úlohu napísať text vo verejnom záujme zvládol aj niekto iný?

Práca na tomto texte ma naozaj bavila. Asi sa ešte budem presadzovať. Uvidíme, či sa presadím.

Miroslav Válek

SLOVO

(úryvok)

*Nechaj ten svet, nad ktorým sa mračí,
kde čas sú peniaze. A kde je čas račí.
Kde slnko na teba sa díva spod obočia,
kde naopak plynú stáročia.*

*Nechaj jeho sýtosť, jeho hlas,
kľúčové žily jeho autostrád
a k plátenkám konopným sa vráť!
Tvár spotenú si do nich poutieraj
a načúvaj; tam každá veraj
inú hudbu skrýva.
Tam je aj skala citlivá a živá
a pre každého sa tam nájde pekné slovo.
Ach, zázračný je to dážď, keď prší ovos!*

*Tam voda ako voda, chladná je a dobrá
a slnko ako jastrab padá do brál
a blýska sa a hromy divo bijú,
les svoje litanie tam odrieka
a tam aj o polnoci stretneš človeka.*

*Potichu si hrajú tú melódiu,
potichu si tie slová opakuj:
„Kde je tá krásna zem, kde domov můj?“*

*A nechaj ešte staré striebro na tráve
a odpočítaj dlane láskavé.
Len ticho spievaj; tichšie, potichu.
Neprišla ešte chvíľa oddychu.*

Lukáš Brutovský

D1 (pracovný názov)

báseň, na ktorej sa pracuje

INVOKÁCIA

Na počiatku bolo slovo a to slovo bolo *autostrada* a ktosi povedal *avanti* podme ďalej *pojďme dál* a řekl *dálka Dálnice* A niektorí potom ešte chvíľu hovorili autostrada a autostráda ale niektorí už říkali dálnice a niektorí *niektorí* už hovorili dialnica aj keď to hovorili ešte celkom potichu potichu celkom potichučky aby sa nevyplašili a niekto zašepkal *sen* *I have a dream* povedal niekedy Martin Luther King a *teraz* niekto v srdci zašepkal *sen* zašepkal to priamo *tam* v srdci Európy lebo v Európe je srdce a tam to zašepkal a teraz je v srdci *sen* Niektorí hovorili že srdce *spí* ale niektorí hovorili že srdce *sníva* O horách čo sú akurát tak veľké aby ich ešte unieslo o lúkach o voňavých lúkach a o *spojnici* o spojnici lúk a pasienkov a hôr a východu a západu a dvoch miest s počtom obyvateľov nad stotisíc a o pohybe o pohybe o pohybe a o prínose a o prínose o prínose A vtedy srdce zašepkalo *spojnica* a otvorilo oči a bolo to ako keď človek spojí dlane alebo ako podanie ruky bolo to nadosah ako Buonarottiho Stvorenie sveta a Buonarotti tiež šepká taliansky auto-strada *Auto – Strada* Dialka Dialka na dotyk Srdce povedalo *spojnica* a povedalo *rozvoj regiónov* a povedalo *infraštruktúra* a povedalo *trh* povedalo *príležitosť* *pracovná príležitosť* a *mobilita* a *tranzit* a povedalo *interoperabilita* *modálna integrácia* *multimodalita* a niekto povedal *voľby voľby voľby* a *národ* a *poloprofil* a Fedor Flašík povedal Claudia

Schiffer a Claudia Schiffer povedala *I love chocolate* *I love chocolate* povedala Claudia Schiffer a skočila do náručia boxerovi a národ povedal boxerovi *otec* a boxer povedal *takú ti jebnem že sa nespamätáš* a *voľby voľby* Nové Mesto nad Váhom je ako Düsseldorf a *schön hier zu sein* povedala si Claudia tri celá šesť milióna slovenských korún a *rozvoj regiónov* a *infraštruktúra* a *poloprofil* A meno boxera bolo Vladimír a boxer udrel a *úsilie sa naplnilo* *Tisícročné úsilie slovenského národa* A Claudia povedala národu *Then he asked me if i would like to have a plum Schnaps* Potom sa ma spýtal či si dám slivovicu a národ sa smial nevinne ako dieťa a Claudia sa usmiala a odhalila zuby za tri celá šesť milióna slovenských korún a boxer sa uškrnul ako boxer a považský vietor sa zamotal Claudii do vlasov a niekto hral na heligónku a *Zelená sa hájiček po ňom chodí Janiček* a národ sa usmial a začal tancovať najskôr celkom hanblivo polkrok doľava polkrok doprava a rozvlnili sa boky žien a ožili vychľastané ksichty mužov a ukázali sa pokazené zuby ukázal sa chrup národa a *Mein Gott Mein Gott O, my fucking God* zašepkala Claudia ale mikrofón bol vypnutý a región bol *odbremený* a boxer hovoril *rozvojová fáza* politická stabilita a *voľby voľby voľby* a hovoril *prihrejmem si teraz polievočku* potrebujeme ešte štyri roky ešte štyri roky potrebujeme ešte štyri roky aby ste nás to nechali dokončiť nechajte nás to dokončiť *nechajte nás nechajte nás lebo ti takú jebnem že sa nespamätáš* Srdce povedalo *spojnica* a povedalo *tepna* a niektorí začali rezať krajinu a krajina trikrát vzdychla a začala sa poddávať ale zároveň bola *členitá* a spojnica

nebola vždy *priamka* a cesta bola niekedy tunel a srdce povedalo branisko bôrik čebrať a povedalo dargov povedalo havran lučivná ovčiarsko prešov a korbelka šibenik a žilina a povedalo višňové *trikrát* srdce povedalo višňové *trikrát* sa zaleskli kladivká a povedalo Doprastav a povedalo Strabag povedalo Váhostav Metrostav povedalo Skanska a MotaEngil Betamont a Inžinierske stavby a Salini Impregilo a spájalo krajinu a spájalo dlane ako v modlitbe *Otče náš iže jesi na nebesich da svjatitsja imja tvoje da priidet carstije tvoje da budet volja tvoja jako na nebesi tak in na zemli Chlib náš nasuščnij daž dnam dnes I ostavi nam dohli naša, jakože i my ostavljajem dolžnikom našim I neuvodi nas vo iskušenje no izbavi nas od lukavaho amin*

TERMÍN

Srdce povedalo *spojnica* a povedalo *vláda* a vláda povedala *predchádzajúca vláda* a povedala *my* a povedala *termín* A termín povedali Rezeš Jasovský Palacka Macejko Mikloš Prokopovič Vážny Figel Počiatok Breceľy Érsek Doležal A *termín* povedali Mečiar Moravčík Mečiar Dzurinda Dzurinda Fico Radičová Fico Fico Pellegrini Matovič Heger a *nechajte nás to dokončiť a nechajte nás a vtedy termín* urobil krok prvý krok ako dieťa posunul sa odložil sa preložil sa *busy at the moment try again later* a srdce povedalo *vláda* a vláda povedala *predchádzajúca vláda* a *nasledujúci termín* ale *krajina* bola na niektorých miestach členitá a na niektorých miestach *rozkradnutá* A srdce zatváralo oči zakrývalo si oči nevidím nepočujem ale v srdci bol sen a napríklad v Považskej Bystrici niekto povedal *voľby voľby* keby tak *voľby boli*

každý rok a povedal *estakáda* a *estakáda* sa rozžiarila otvorila oči a oči *estakády* boli zelené a bola to *dominanta* a niektorí hovorili *unikát* a niektorí hovorili *naše byty naše byty teraz stratili akúkoľvek trhovú hodnotu* a Jožo Ráž spieval od Tatier k Dunaju a niekto sa pýtal *koľko aký honorár aký honorár* ale otec povedal národu *nepýtaj sa aký honorár* platí to *stavitel' program platí stavitel'* povedal otec národu Toto už nebol otec boxer toto bol iný otec ale úder mal tiež dobrý a tak udrel a ešte povedal *výročie* a *toto by mohla byť estakáda Milana Rastislava Štefánika* a ešte povedal *Považská Bystrica si oddýchne* a to bolo najdôležitejšie a to bolo samozrejme na tom existoval konsenzus ale krajina bola narezaná a začínala byť *unavená* a padala jej hlava a Jožo Ráž začínal byť *unavený* a otec ešte povedal *nebolo to vôbec jednoduché* A povedal *snahy špekulantov s pozemkami* a povedal *mimovládne organizácie* Povedal *mimovládne organizácie* a urobil klik potom ešte jeden a ešte jeden a urobil tisíc klikov a povedal *mimovládne organizácie* a opakoval to tisíckrát A srdce zatváralo oči zakrývalo si oči nevidím nepočujem ale v srdci bol *sen* a padali otázky a *vtedy* otec zodvihol ruku a povedal toto je *programové vyhlásenie vlády* a povedal *Do roku dvetisícdesať* plynulo z *jedného mesta do druhého mesta* a povedal *Ak aj toto je zločin tak ja už naozaj neviem čo máme na tých tlačových konferenciách hovoriť* a išiel okolo otec boxer a povedal *takú ti jebnem že sa nespamätáš* ale nikto to nepočul pretože to nepovedal nahlas len si to pomyslel a obaja otcovia si pomysleli *Kde je teraz asi Claudia Schiffer Heligónka Kde je chrup národa?* vzdychli otcovia a nadvihli si na ramená kríž *A ak sa to nestihne*

tak čo? Obesíme sa? povedal ešte zamyslený otec kulturista a pomaly vykročil poľom A slnko zapadalo a pole bolo rozorané a roľa ticho krvácala Na podrážkach sa leskla černozezem na zápästí hodinky a srdce zatváralo oči a spájalo dlane ako v modlitbe a v dlaniach sa krčil *sen* ranené vtáča ale holubica to nebola bol to nejaký škaredý vták *trp trp trp len trpezlivo* otec na tom pracuje otec je v práci otec je na poli *je na roli* A otec na chvíľu odložil pluh zodvihol upracovanú ruku a v možolnatej dlani držal *termín* a vyslovil ten *termín* A srdce otvorilo oči a nastražilo uši a *počulo* ten termín *Počulo* ten termín Zaznel celkom jasne a nahlas Preľal vzdych nad roľou ako mesiac v splne ako obesenec Termín dvetisícdesať a dvetisícjedenásť *vzhladom na finančnú krízu a situáciu ktorá je v bankách* a dvetisícdvanásť a dvetisícštrnásť a dvetisícsemdnásť pretože *na rozdiel od minulých vlád my sa najťažším úsekom nevyhýbame* a spojnica bude dokončená v roku dvetisícosemnásť a dvetisícdevätnásť a najskôr dvetisícdvadsať *v plnom profile* a *My dáme do užívania štyristopäťdesiat kilometrov okrem trinásťkilometrového úseku ktorý nemáme šancu stihnúť* a dvetisícdvadsaťpäť a dvetisícdvadsaťšesť *Je zosuv pôdy na úseku Turany – Hubová Ja to neviem ovplyvniť to sú technické veci* a *Well, Slovaks seem to be very welcoming They seem to be very proud of themselves* zaznel hlas Claudie Schiffer v považskom vetre a obtočil sa okolo pilierov zahral na zvodidlách ako na hrebeni a vletel do tunela Višňové

SUETLO NA KONCI TUNELA

Well, srdce povedalo *spojnica* a niektorí orali krajinu *obrábali* krajinu Krajina bola rozkročená a vystriedali

sa na nej mnohí a mnohí *ďalší* a krajina vzdychala a niekedy aj vykrikla *au* zašepkala *jemnejšie* ale oni nepočuli a *ďalší prosím* ďakujem *kámo to je slušná krajina koľko koľko som dlžný* nechaj potom sa vyrovnáme *potom sa vyrovnáme* a krajina bola niekde zrovnaná so zemou a niekde prebodnutá a niekde zviazaná a celá bola rozkročená a vystriedali sa na nej mnohí a mnohí *ďalší*

Tak čo *aký som bol*

A krajina nadvihla hlavu a chcela odpovedať ale nevládala a oni sa zodvihli a zapli opasky a odchádzali na západ a na východ a za ešpézetkami sa zaprášilo A keď odišli srdce spojilo dlane a povedalo som srdce Európy som Európa Ich bin ein Europäer a zašepkalo som *sen* tak čo sa stalo otec otec oteče *prečo si ma opustil* A otec povedal *objektívne príčiny a geomorfológia* a *predchádzajúca vláda a nasledujúci termín* a srdce povedalo som unavené a zvýšilo hlas *nebadane máličko* zvýšilo hlas ale otec to počul *zachytil* to a zopakoval *objektívne príčiny a geomorfológia* *Je zosuv pôdy na úseku Turany – Hubová Ja to neviem ovplyvniť to sú technické veci* a *predchádzajúca vláda a nasledujúci termín* a niektorí povedali *toto už nie je možné poznáte ten vtíp Číňania sa ponúkli že nám dostavajú diaľnicu a po obede ešte nemocnicu na Rázsochách* a toto nie je smiešne povedal otec som Európa opýtalo sa srdce a otec povedal ja viem ja viem že je to trápne aj mne je to trápne a zotrel si černozezem z topánok

A bolo to intímne A bolo to pekné a srdce plakalo *most je nedokončený* končí tak náhle tak odrazu odvisol nad priepasťou v srdci je priepasť hovorí srdce a *tunel je nedokončený je tam tma je tam taká tma* nemôžem

zaspať nemôžem spať vzlyká srdce čo je to tam vzadu čo to je *spinkaj* hovorí otec *haji beli* je to strážna služba dvanásť esbéeskárov neboj sa na každej zmene šesť jeden na každom portáli tunela po jednom na dvoch skladovacích stanovištiach a dvaja jazdia v aute *spinkaj dávame pozor dávame pozor na teba na tunel Musíme bdiieť Kradne sa Pri Novom Meste nad Váhom zmizla zem Dvetisíc kubíkov pôdy a dvetisíc ton skál sa prepadlo pod zem a Claudia Schiffer sa len usmievala Už necítila dotyk považského vetra už si nevedela vybaviť boxerovu tvár stratila sa chuť slivovice vpila sa zmizla v jej tele Tri celá šesť milióna slovenských korún A srdce nespalo nemohlo zaspať *od únavy nemohlo zaspať* a krajina bola ubolená Otvorená Rozrobená Nedokončená Work in progress A zákaz vstupu na stavenisko a pozor nebezpečenstvo úrazu a srdce nemohlo zaspať a skrvené oči malo dokorán a vtedy uvidelo *svetlo* na konci tunela uvidelo *svetlo* ale to bolo len auto a z auta vystúpila strážna služba a služba povedala *Spi, lebo ti takú jebnem, že sa nespamätáš* a srdce zašepkalo otec otec ale nikto sa neozval Otec bol už preč bol v práci a strážna služba povedala *tak bude to* a srdce radšej zatvorilo oči a predstieralo že spí*

UYPRÁZDŇOVANIE

A srdce povedalo *spojnica* a na druhý deň ráno na inom mieste v krajine niekto stál pri okne a v okne boli aj buldozéry a valce a mozoľnaté ruky mužov a v rukách boli zbíjačky a v okne bol aj vykriek *Preboha čo je s maminými sliapkami Sliapky ostali v dome* a niekto povedal *príslušníci policajného zboru umiestnili hydinu do skleníka* a pani Anna nepovedala nič do

poslednej chvíľe do poslednej chvíľe nepovedala nič do poslednej chvíľe a Spoločnosť povedala *nemôžeme pristúpiť k demolácii kým sa v nehnuteľnosti nachádza pani Anna* ale v srdci bol *sen* a aj v srdci pani Anny bol *sen* ale srdce povedalo *spojnica* a tak pani Anna vyprázdnila *nehnuteľnosť*

A na inom mieste v krajine Spoločnosť vyprázdnila *pätnásť nehnuteľností* Pätnásť rodín povedalo koľko koľko a Spoločnosť povedala *koľko* a pätnásť rodín povedalo *áno* pätnásť rodín povedalo *áno* a vyprázdnilo nehnuteľnosti a kúpili si byt dom pozemok pozemok dom byt pozemok byt dom dom byt byt byt byt dom a šestnásť rodina zašepkala *nie* a Spoločnosť povedala *prosím?* a rodina zopakovala hlasnejšie *Nie* a niekto povedal *váš dom stratí trhovú hodnotu* a z Považskej Bystrice znelo ozvenou *naše byty stratili trhovú hodnotu* a znelo to zachrípnuto ako Jožo Ráž ale rodina zakričala *Nie* a žena povedala *Manžel by odchod z rodičovského domu nezvládol*

A *nie* preťalo vzdych ako výstrel a bolo *pevné* a odvislo ako nedokončený most

Ale srdce povedalo *spojnica* a Spoločnosť povedala *prístupová cesta a odhlučňovacie steny a nové okná a nový plot* a rodina povedala *zostávame* a zostala Stala sa *ostrovom* ale *spojnica* okolo mohutnela a rodina sa ocitla v *spojnici* v jej strede uprostred infraštruktúry v samom srdci infraštruktúry a *Manžel by odchod z rodičovského domu nezvládol* opakovala žena a chytila manžela za ruku chytila manžela za ruku pevne za ruku a ťažká technika tancovala zem pod nohami sa chvela *srdce* sa chvelo a chvel sa hlas ženy *Manžel by odchod nezvládol* a vtedy sa žena vyzliekla

do naha a ponorila sa do betónu ako do jazera a muž sa o chvíľu ponoril za ňou Ponorili sa do jazera a vyšiel mesiac a požehnal milencom

AMNÉZIA

A na počiatku bolo *slovo* a to slovo bolo *autostrada* a *dálnice* a *dialnica* ale srdce povedalo *už sa nepamätám* Neviem si spomenúť čo bolo na začiatku Bolo to dávno bolo to tak dávno keď niekto prvý raz povedal *nasledujúci termín*

Nedokážem si spomenúť čo bolo na začiatku a prečo to tam bolo a načo to bolo *dobré* že niekto to povedal *že povedal ten termín* načo kedy kto otváral ústa otvoril ústa ako tunel a *zhltol všetky termíny všetky termíny všetok čas*

Termín je *viera Dieťa moje* Ale srdce povedalo *strácam vieru otče* A otec bol v práci Jeden otec odišiel do práce a vrátil sa iný *Si to ty otec* Som to ja ale s novou tvárou a s novým termínom s novou vierou

Termín je viera Dieťa moje Ale srdce povedalo *ja už naozaj strácam vieru nový otče* A nový otec bol v práci Nový otec odišiel do práce a vrátil sa iný *Si to ty nový otec* Som to ja ale s novou novou tvárou a s novým novým termínom a s novou novou vierou

Termín je viera Dieťa moje Ale srdce povedalo *ja už naozaj strácam vieru nový nový otče* A nový nový otec bol v práci Nový nový otec odišiel do práce a vrátil sa iný *Si to ty nový nový otec* Som to ja ale s novou novou novou tvárou a s novým novým novým termínom a s novou novou novou vierou

Strácam vieru povedalo srdce Začínam pochybovať môžem sa vyspovedať *Dieťa moje toto nie je čas na spoveď* povedal otec a zaspievali výfuky jeho ruka sa

vystřčila z okna a na konci tunela sa zableslo svetlo ale nebolo to svetlo na konci tunela boli to otcove zlaté hodinky

Strácam vieru a krajina je unavená zakričalo srdce a v tuneli znela ozvena znela v srdci hôr A zdalo že sa zatriasla zem *otriasla sa* ako mokré zviera ale krajina bola rozkročená a rozkradnutá a nemala čas A tak sa srdce spovedalo tunelu a hovorilo *sen spojnica nádej príležitosť sen sloboda Sloboda Amerika Jack Kerouac Nothing behind me Everything ahead of me* a lakeť von z okna a Tatry v spätnom zrkadle *Everything ahead of me*

A tunel mlčal

A srdce sa spovedalo tunelu a hovorilo *sen spojnica nádej príležitosť sen sloboda Sloboda Amerika Jack Kerouac There was nowhere to go but everywhere So just keep on rolling under the stars* a lakeť von z okna a Tatry v spätnom zrkadle *Everything ahead of me* A tunel *prehovoril*

Ak sa to nestihne, tak čo? Všetci sa obesíme? a kartel a zle nastavený tender a verejné obstarávanie a bez súťaže a nekvalitný materiál a dodávateľ a subdodávateľ a predĺženie a odklad a toto nie je Chorvátsko tak už prestaň porovnávať lebo ti takú Takú ti že sa nespamätáš Tak pokoj s tebou dieťa pokoj s tebou

Strácam vieru a krajina je unavená zakričalo srdce a v tuneli zaznelo ako ozvena *They seem to be very proud of themselves* a bol to hlas Claudie Schiffer

DOPAD

A hlas Claudie Schiffer vyletel z tunela a letel nad rozkročenou krajinou a počuli ho všetci a mnohí ešte počuli *spojnica a prostriedky a štát a PPP projekty*

a kohézne fondy *fondy fondy* a tender a *fondy fondy* počuli to *mnohí* a niektorí počuli *fondy* lepšie ako ostatní počuli to veľmi *dobre* veľmi *presne* a pýtali sa koľko *koľko* a *vláda* *odpovedala* fondy fondy nejako sa vyrovnáme a niektorí už počuli ťažkú techniku a srdce povedalo *posudok*

A posudok povedal Kmitanie Povrchové vrstvy zemskej kôry sa rozvlnia a riziko vibrácií závisí od vzdialenosti najbližšej zástavby a monitoring monitoring Nákladný automobil typu Tatra osemdesiatšesť až osemdesiatšesť decibelov Zhutňovacie stroje osemdesiattri až osemdesiatšesť decibelov Nakladače zeminy osemdesiatšesť až osemdesiatdeväť decibelov a *šepot srdca* je tridsať decibelov a vzdych krajiny štyridsať fortissimo speváka je deväťdesiat decibelov a zbor *Aká si mi krásna* môže byť aj viac ako sto decibelov to je *viac ako Tatra* to je kurva viac ako Tatra Aká si mi krásna je *viac* ako Tatra Až srdce poskočilo a povedalo *dopad* a posudok povedal kontaminácia vôd ropnými látkami pri poruchách a haváriách mechanizmov a Nebezpečenstvo splavenia rozrušenej zeminy do koryt riek a znížený prietok a zvýšená kontaminácia chloridmi z posypových solí Srdce poskočilo a povedalo *dopad* a posudok povedal výfukové plyny a oxid uhoľnatý uhľovodíky oxidy dusíka aldehydy ketóny nespálené uhľovodíky a polycyklické arómáty a sadze *môžu po prekročení* hraničného množstva vyvolať patologické zmeny malformácie pokles vitality reprodukčné poruchy ale *prekročený* bol aj *termín* a srdce povedalo *vláda* a vláda povedala *predchádzajúca vláda* a niektorí povedali *toto už ani nie je vtípné* my chceme ísť domov Ale váš domov je tu Tu je váš domov Váš domov je

cesta a po tejto ceste sa domov dostanete až *v nasledujúcom termíne*

UYMRŠTENIE

A na tej ceste boli *mnohí* a na hlavách boli prilby a mozoľnaté ruky zvierali pracovné nástroje a volanty a obcovali s ťažkou technikou a striedali sa v kabínach a dotýkali sa kože na radiacích pákach a *niektorí* mali nákresy a vysielачky a *všetci* mali oranžové vesty dôstojne kývali hlavami na pozdrav a v prestávkach hádzali ohorky za budúcu krajinu a srdce povedalo *práca* a *pracovná príležitosť* a povedalo bezpečnosť a bezpečnosť na cestách bezpečne a plynulo ale aj bezpečnosť *pri práci* povedali niektorí a niekto spadol z lešenia

Niektorí povedal *devastačné zranenia* a srdce povedalo *tragédia*

A niektorí iní *spadol* z výšky štyri a pol metra a objal zem bez prilby prilba sa zachytila na podlaží konštrukcie a tam sa hompálala

A v smere z Chminianskej Novej Vsi na Prešov šla žena a na údržbe krajnice pracovali robotníci a už mali hotovo mali *fajront* mali *padla* a zahodili svoje ohorky za krajinu a nastupovali do auta ale práve vtedy *tadiaľ* išla tá žena a práve *v tej chvíli* a narazila do signalizačného vozíka a auto horelo a jeden muž zomrel na mieste *tam v tej chvíli* a inde vodič nákladného vozidla pri cúvaní narazil do muža a dychová skúška bola negatívna ale muž utrpel zranenia nezlučiteľné so životom a prilba sa zakotúlala k zvodidlám

A inde niektorí iní spadol zo štrnástich metrov a niektorí do šachty a niektorí z rozostavaného mosta a dvaja

z pracovnej plošiny vo výške sedem metrov niekto povedal rameno z plošiny sa pravdepodobne rozkmitalo rameno sa rozkmitalo a narazilo do konštrukcie a mužov vymrštilo z plošiny *vymrštilo ich zo sna* a mal to byť ich posledný deň už len dobruovali hliníkové komponenty a *vymrštilo ich* a začiatkom novembra sa inde zrútila betónová časť mostnej konštrukcie z dvadsaťmetrovej výšky aj s robotníkmi a štyria už nepovedali nič a jedenásti boli zranení a inde došlo v auguste v tunelovej rúre k nekontrolovanému výbuchu a je tu *pracovný úraz* a je tu obeť a je tu *obeta* a všetci sú vymrštení zo sna a prilby si už nespomínajú na úsmev Claudie Schiffer A srdce prehltno slzy a prehltno hnev a otče otče starý otče nový otče vidíš to Ale bolo ticho toto už bolo naozajstné ticho A už to bolo dávno kedy ho naposledy Už si nevedelo spomenúť na zápästie s hodinkami na černoze na topánkach na to čo bolo na začiatku a kto povedal prvý *nasledujúci termín*

DZINY

A doráňaná krajina trikrát vzdychla a srdce zašepkalo *dosť* a pomaly privrelo oči a niektorí si mysleli že zasa zaspalo

A vtedy *V tej chvíli* sa to stalo

Namiesto výfukov zaspievali fujary a všetci to počuli a považský vietor pohodil vlasmi a vykrikol *Ej Čo ma je po nej Ej Claudia Schiffer ma môže* a preletel ponad lúky a vtedy tráva vykročila s vystretou hlavou a hory rozpažili a krajina prinožila a bolo to dobré bolo to lepšie bolo to stokrát lepšie ako z okna vlaku lepšie ako živá panoráma Spojnica sa vlnila a srdce videlo že to nie je spojnica ale *rieka živá rieka živá voda* a pri

rieka biele čriedy a namiesto kolies kopytá kopytá namiesto kolies a papule ponorené *v studenej vodičke z bystrého potôčka* a spiežovce desiatky stovky spiežovcov v záhyboch rieky a bolo to dobré Namiesto výfukov zaspievali fujary a srdce to počulo a počuli to otcovia národa ale srdce ich už nevidelo boli už ďaleko za horizontom kráčali černoze a kráčali kamenistou pôdou Kysúc a v brázde za nimi za ich krížom rástla tráva alebo sa zbierala voda na potok a v záhyboch potoka namiesto kolies stáli kopytá kopytá namiesto kolies a zasa spiežovce stovky tisíce spiežovcov a bolo to dobré A srdce zašepkalo podte Podte domov Niektorí hovoria diaľnica a niektorí dálnice a niektorí auto-strada a srdce povedalo podte domov a povedalo *Aká si mi krásna ty rodná zem moja*

partner inscenácie

bulletin k inscenácii
D1 (pracovný názov)
zostavil Miro Dacho
foto Braňo Konečný
vizuál a layout Dalibor Palenčík

tlač P+M Turany
cena 2€

Slovenské komorné divadlo
Divadelná 1, 036 80 Martin
Tel. 043/422 40 98
www.skdmartin.sk

riaditeľ Tibor Kubička
umelecký šéf Lukáš Brutovský

Zriaďovateľom
Slovenského komorného divadla
je Žilinský samosprávny kraj.

VIETE, ŽE AUTOMOBIL
S REKLAMNÝM POLEPOM
NA DIAĽNICI LEN TAK
NEPREHLIADNETE?

vlmedia

PROFESIONÁLNE POLEPY AUTOMOBILOV

www.vlmedia.sk

**GALÉRIA
MARTIN**

BILLA

SPORTISIMO

NEWYORKER

DAKTART

LINDCX

H&M SLOVENSKÁ

www.galeriamartin.sk

partner inscenácie

RODINNÉ VINÁRSTVA,
KTORÉ V REŤAZCOCH NEKÚPITE

Vino? Jedine od Sommeliera.

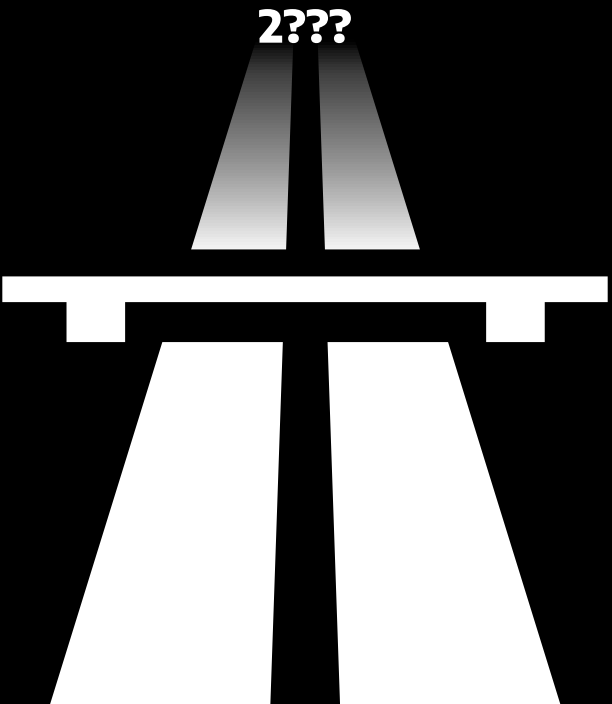
MARTIN - ĽADOVEŇ 10:00 - 22:00 h.
www.sml.sk

Stredoslovenská
distribučná

infinity
infinityreklama.sk

NEKONEČNE
VEĽA MOŽNOSTÍ

FOŠŇÁ CENTRUM

REZIVO · OSB DOSKY · TATRANSKÝ PROFIL

DCP timber · MARTIN · KOŠÚTY 2 · (pri Probugase)

043-43 00 421 www.dcp.sk

30 rokov na Slovensku
Mercedes-Benz

Spotreba paliva kombinovaná: 8,8 - 5,4 l/100 km. Emisie CO2 kombinované: 199 - 143 g/km.

Nová GLB. Sila má mnoho podôb

Prečo si vybrať práve ju? V sériovej výbave ponúka viac než je obvyklé.

Už od

38 766 € s DPH

V sériovej výbave získavate:

- priestor až pre 7 cestujúcich a ich batožinu,
- 8-stupňová dvojspojková automatická prevodovka 8G-DCT,
- cívacia kamera,
- multimediálny systém MBUX,
- automatická klimatizácia THERMATIC,
- disky z ľahkej zliatiny s priemerom 43,2 cm (17"),
- TEMPOMAT.

Viac na www.mercedes-benz.sk/glb

Mercedes-Benz
The best or nothing.

divadlo podporili

MESSINX

poistenie.sk

Top Privacy

hlavný mediálny partner

mediálni partneri

